

Brussell, 13 ta' Novembru 2025
(OR. en)

15410/25
ADD 2

CULT 128	EMPL 514
AUDIO 111	GENDER 200
CULT HERIT 25	DIGIT 240
EDUC 445	TOUR 23
JEUN 236	MI 907
COMPET 1161	ENV 1222
SAN 743	PROCIV 148
DISINFO 100	RECH 501
RELEX 1475	NDICI 10
FREMP 333	FIN 1352
AG 181	

NOTA TA' TRAŻMISSJONI

---

minn:	Is-Segretarju Ġenerali tal-Kummissjoni Ewropea, iffirmata mis-Sa Martine DEPRez, Direttur
data meta waslet:	13 ta' Novembru 2025
lil:	Is-Sa Thérèse BLANCHET, Segretarju Ġenerali tal-Kunsill tal-Unjoni Ewropea

---

Nru dok. Cion:	COM(2025) 786 final
Suġġett:	Abbozz ta' Dikjarazzjoni Kongunta "L-Ewropa għall-Kultura - Il-Kultura għall-Ewropa"

Id-delegazzjonijiet isibu mehmuz id-dokument COM(2025) 786 final.

Mehmuz: COM(2025) 786 final

IL-KUMMISSJONI
EWROPEA

Brussell, 12.11.2025
COM(2025) 786 final

Abbozz ta' Dikjarazzjoni Kongunta

"L-Ewropa għall-Kultura - Il-Kultura għall-Ewropa"

Abbozz ta' Dikjarazzjoni Kongunta

“L-Ewropa għall-Kultura - Il-Kultura għall-Ewropa”

Preambolu

Billi:

A. L-Ewropa hija kontinent ta' arti, kultura u kreattività bla limitu u ta' wirt kulturali u ta' storja għonja. Id-diversità u l-vivaçità kulturali, tal-Ewropa, xprunati mill-eçcellenza tal-artisti u tal-professjonisti tagħha, huma fundamentali għall-valuri u għall-identità tal-UE, irawmu sens Ewropew ta' appartenenza u identità Ewropea kondiviza, u demokrazija msahha.

B. Is-setturi u l-industriji kulturali u kreattivi huma setturi ekonomiçi dinamichi. Dawn jirrapprezentaw rizorsa strateġika għall-kompetittività u għall-koeżjoni tal-Ewropa, jiġġeneraw tkabbir ekonomiku u effetti konsegwenzjali pożittivi fis-setturi u fit-territorji kollha, joħolqu impjiegi kwalifikati, u jikkontribwixxu għall-vantaġġ kreattiv u innovattiv tal-UE.

C. Il-kultura u l-wirt kulturali jirfdu l-valuri ewlenin li hija msejsa fuqhom l-UE – ir-rispett għad-dinjità tal-bniedem, il-libertà, id-demokrazija, l-ugwaljanza, l-istat tad-dritt u r-rispett għad-drittijiet tal-bniedem (l-Artikolu 2 tat-TUE) – u jinkorporaw il-motto “Magħquda fid-diversità”. L-oġġettiv ġenerali tal-UE fil-qasam tal-kultura huwa li tirrispetta u li tippromwovi d-diversità kulturali u lingwistika għanja tagħha; li tiżgura li l-wirt kulturali Ewropew jiġi ssalvagwardjat u msahhah; u li thegġeg il-kooperazzjoni bejn l-Istati Membri (l-Artikolu 3 tat-TUE, l-Artikolu 167 tat-TFUE).

D. Il-kultura u l-wirt kulturali joħolqu spazju fejn persuna tista' timmaġina futuri mixtieqa u huma vitali għall-istil ta' hajja Ewropew. Dawn jipprovdu pjattaforma għad-djalogu pubbliku, jgħaqqdu l-komunitajiet, jarrikkixxu l-hajjiet, joħolqu koeżjoni fis-soçjetajiet tagħna u huma vettur importanti għall-azzjoni esterna tal-UE. L-UE tista' tisfrutta l-assi kulturali tagħha biex tibni r-reżiljenza, tippromwovi l-paçi u d-demokrazija, u tispira soluzzjonijiet innovattivi li jikkontribwixxu għall-iżvilupp sostenibbli.

E. Il-kultura hija rizorsa strateġika għall-UE biex taffaçça r-realtajiet urġenti tal-lum, bħat-tensjonijiet ġeopolitiçi u ġeoekonomiçi, it-tishin globali u d-degradazzjoni ambjentali, l-inugwaljanzi soçjali u ekonomiçi, il-bidliet teknoloġiçi rapidi, il-bidliet demografiçi, u kriżi tas-sahha mentali. Fl-istess hin, is-setturi u l-industriji kulturali u kreattivi jaffaççjaw l-isfidi tagħhom stess, li jehtiegu appoġġ immirat u azzjoni deçiżiva.

F. Din id-dikjarazzjoni tartikola vizjoni strateġika fit-tul biex il-kultura titqiegħed fil-qalba tal-identità tal-Ewropa, filwaqt li tenfasizza l-importanza tal-kultura għall-individwi, għall-komunitajiet u għall-UE, u ssaħhah id-drittijiet u l-prinçipji kulturali.

G. Filwaqt li tirrikonoxxi r-rwol ta' appoġġ tal-UE fil-qasam tal-kultura, din id-dikjarazzjoni tafferma impenji u responsabbiltajiet politiçi kondivizi tal-Parlament Ewropew, tal-Kunsill tal-Unjoni Ewropea u tal-Kummissjoni Ewropea - fi hdan il-kompetenzi rispettivi tagħhom u f'konformità shiha mad-dritt tal-UE - abbaži tad-direzzjonijiet ewlenin stabbiliti fil-Boxxla Kulturali għall-Ewropa tal-Kummissjoni tal-2025.

Dikjarazzjoni Kongunta dwar Ewropa għall-Kultura - Kultura għall-Ewropa

0. Għandna l-għan li nippromwovu u li nippożizzjonaw il-kultura kemm bħala riżorsa kif ukoll bħala benefiċjarju tal-unità, tad-demokrazija, tal-eċċellenza u tal-kompetittività Ewropej. U, għalhekk, nimpjenjaw ruġna li:

- Insahħu r-rwol tal-Unjoni Ewropea bħala xprunatur kulturali globali u ċentru vibranti ta' kreattività, fejn kulhadd jista' johloq u jinvolvi ruġu liberament mal-kultura; rwol li jappoġġa d-drittijiet kulturali, jagħti s-setgħa liċ-ċittadini u lill-professjonisti kreattivi.
- Niżguraw li l-kultura tibqa' forza li tixpruna n-nisġa soċjoekonomika u territorjali tal-Ewropa filwaqt li nirrikonoxxu l-valur intrinsiku, soċjetali, ċiviku u ekonomiku tal-kultura, u l-potenzjal trasformattiv tagħha.
- Nippromwovu miżuri biex nagħtu s-setgħa, nirmexxu, ninnovaw u nikkompetu globalment.
- Nirrikonoxxu r-rwol tal-kultura bħala ġid pubbliku, li jikkontribwixxi għar-reżiljenza u t-tkabbir sostenibbli tal-UE.

F'allinjament ma' dawn l-impjenji u l-erba' direzzjonijiet ewlenin tal-Boxxla Kulturali għall-Ewropa, niddikjaraw it-thaddin tagħna tal-prinċipji li ġejjin għall-politiki kulturali fl-Ewropa.

1. **Il-libertà tal-espressjoni artistika** u l-libertà tal-ħolqien huma l-pedamenti tal-kultura, u għandhom rwol indispensabbli fit-trawwim ta' soċjetajiet demokratiċi u fiż-żamma tal-valuri Ewropej.

Nimpjenjaw ruġna li:

- Nissalvagwardjaw il-libertà tal-espressjoni artistika u r-rispett tal-valuri tal-UE bħala pedament tad-demokrazija u d-drittijiet fundamentali fl-Unjoni Ewropea.
- Nipproteġu lill-artisti u lill-professjonisti kulturali miċ-ċensura, mill-intimidazzjoni, u minn interferenza bla bżonn.
- Nipproteġu l-indipendenza tal-istituzzjonijiet kulturali.

2. **Id-diversità kulturali u lingwistika** huma valuri fundamentali li fuqhom hija msejsa l-UE.

Nimpjenjaw ruġna li:

- Nappoġġaw, niċċelebraw u nippreservaw id-diversità kulturali u lingwistika għanja tal-Unjoni Ewropea u s-sovranità kulturali tagħha.
- Nippromwovu d-diversità sħiħa tal-kontenut kulturali maħluq fl-Ewropa, b'mod partikolari online u li nisfruttaw teknoloġiji ġodda biex niżguraw il-viżibbiltà u l-iskopribbiltà ta' dan il-kontenut.

3. **L-aċċess għall-kultura** huwa pilastru fundamentali ta' soċjetajiet demokratiċi u inkluzivi.

Nimpjenjaw ruġna li:

- Intejbu l-aċċess inkluziv għall-kultura u għall-wirt kulturali kif ukoll il-partecipazzjoni fihom u t-tgawdija u l-benefiċċju tagħhom għal kulhadd, speċjalment il-ġenerazzjonijiet żgħażaġħ.
- Nagħtu attenzjoni partikolari lid-drittijiet kulturali ta' persuni b'diżabbiltà, gruppi emarginati u żvantaġġati, u persuni li jgħixu f'żoni rurali, remoti jew mhux moqdiġin tajjeb – inkluzi żoni f'riskju ta' depopolazzjoni jew li jkun qad jaffaċċjaw sfidi soċjoekonomiċi.
- Insahħu u ntejbu l-infrastruttura kulturali madwar l-Ewropa, filwaqt li nagħtu attenzjoni lill-indirizzar tad-disparitajiet soċjoekonomiċi u territorjali.

4. Kulhadd għandu d-dritt għal kundizzjonijiet tax-xogħol **ekwi, ġusti, tajbin għas-saħħa u sikuri**, inklużi l-artisti u l-professjonisti kulturali li huma fil-qalba tas-setturi u tal-industriji kulturali u kreattivi tagħna. Nimpenjaw ruħna li:

- Nippromwovu remunerazzjoni ġusta, protezzjoni soċjali adegwata, u aċċess għall-iżvilupp tal-hiliet għall-artisti u għall-professjonisti kulturali kollha kif ukoll li nappoġġaw id-drittijiet ta' negozjar kollettiv tagħhom u li nrawmu s-saħħa u s-sikurezza okkupazzjonali tagħhom, inkluża s-saħħa mentali tagħhom.
- Nippromwovu l-ugwaljanza bejn il-ġeneri fil-kultura u l-wirt kulturali, u li niproteġu d-drittijiet tal-artisti u tal-professjonisti kulturali b' dizabilità.

5. Iż-**zghazagh** huma kruċjali fit-tiswir tal-futur tal-Ewropa u tax-xenarju kulturali divers tagħha. Nimpenjaw ruħna li:

- Nippromwovu r-rappreżentanza u l-partecipazzjoni taż-zghazagh fi strutturi ta' governanza kulturali biex namlifikaw il-vuċijiet tagħhom fil-proċessi tat-teħid tad-deċizzjonijiet li jikkonċernawhom.
- Nappoġġaw l-artisti żghazagh u dawk emergenti, filwaqt li nirrikonoxxu l-kontribut tagħhom għall-kultura u l-wirt kulturali tal-Ewropa.

6. Is-sinergija bejn il-**kultura, l-arti, u l-edukazzjoni** hija fundamentali għall-iżvilupp u għall-prosperità ta' soċjetajiet futuri. Nimpenjaw ruħna li:

- Inrawmu l-edukazzjoni fl-arti għal kulhadd fl-edukazzjoni formali, mhux formali u informali, inkluż l-apprendiment tul il-ħajja.
- Nappoġġaw l-approċċ tax-xjenza, teknoloġija, inġinerija, arti u matematika (STEAM, Science, Technology, Engineering, Arts, and Mathematics) u sinergiji interdixxiplinari u transdixxiplinari bejn il-kultura, l-arti, ix-xjenza u t-teknoloġija.

7. L-involvement kulturali wera impatti pożittivi fuq is-**saħħa u l-benesseri** tal-individwi u tal-komunitajiet. Nimpenjaw ruħna li:

- Nippromwovu - permezz tal-politiki tagħna - l-effetti pożittivi tal-kultura u tal-partecipazzjoni kulturali fuq is-saħħa u l-benesseri.
- Nikkondividu l-aħjar prattiki u approċċi innovattivi fis-setturi kollha.

8. L-użu, l-iżvilupp u l-governanza tas-sistemi tal-**intelliġenza artifiċjali** (IA) għandhom irawmu l-kreattività tal-bniedem permezz ta' approċċ ġust iċċentrat fuq il-bniedem u bbażat fuq id-drittijiet. Dan għandu: jirrispetta d-drittijiet kulturali, l-aċċessibilità, l-inkluzività u d-diversità kulturali; jiżviluppa u jippromwovi l-iskopribbiltà ta' kontenut Ewropew, nazzjonali u lokali; irawwem il-kompetittività; jiġġieled id-distakki diġitali; u jrawwem l-inkluzjoni diġitali. Nimpenjaw ruħna li:

- Nippromwovu l-ħolqien mill-bniedem u s-sovranià diġitali, kulturali u lingwistika Ewropea, u nindirizzaw ir-riskji etiċi tal-preġudizzji u l-omogenizzazzjoni kulturali.
- Niproteġu d-drittijiet tal-proprjetà intellettuali, billi nindirizzaw l-impatti tal-IA fuq ir-remunerazzjoni tal-kreaturi, filwaqt li nħaddnu l-innovazzjoni.
- Nimmonitorjaw u nimmitigaw l-impatt tal-IA fuq l-impjiegi kif ukoll li nappoġġaw is-setturi u l-industriji kulturali u kreattivi sabiex jadattaw għall-bidla teknoloġika u jakkwistaw hiliet diġitali.
- Inrawmu l-użu tal-IA bħala għodda biex jiġu appoġġati l-professjonisti kulturali u kreattivi u biex is-setturi u l-industriji kulturali u kreattivi jkunu jistgħu jisfruttaw l-opportunitajiet offruti minn dawn it-teknoloġiji.

9. Il-**wirt kulturali** jgħaqqad il-passat tagħna mal-futur tagħna. Huwa simbolu ta' għaqda fid-diversità u pedament tal-identità, tad-demokrazija u tar-reżiljenza tagħna. Nimpenjaw ruħna li:

- Nipproteġu, nissalvagwardjaw u nippromwovu l-wirt naturali u kulturali għani tal-Ewropa – kemm tangibbli kif ukoll intangibbli – filwaqt li nisfruttaw it-teknoloġiji diġitali biex inrawwmu l-preservazzjoni, l-aċċess u l-innovazzjoni tiegħu.
- Intejbu s-sensibilizzazzjoni, ir-riċerka u l-bini tal-kapaċità, u l-użu u l-interoperabbiltà ta' bazijiet tad-data u tat-teknoloġiji diġitali biex naffaċċjaw it-theddida tat-traffikar ta' proprjetà kulturali u reati relatati oħra, filwaqt li nrawwmu l-kooperazzjoni internazzjonali fost il-professjonisti rilevanti kollha, bħall-professjonisti tal-wirt, tal-infurzar tal-liġi jew doganali.
- Inrawwmu l-iskambju intergenerazzjonali biex niżguraw it-trażmissjoni tal-wirt kulturali u tal-għarfien minn generazzjonijiet akbar fl-età għal generazzjonijiet iżgħar.

10. Il-kultura u l-wirt kulturali jrawwmu **l-iżvilupp reġjonali u territorjali, ir-reżiljenza, il-koeżjoni soċjali u l-konverġenza** bejn ir-reġjuni tal-Ewropa. Jeħtieġ ukoll li jiġu protetti fi żminijiet ta' kriżi, inkluż minn riskji bħall-effetti tat-tibdil fil-klima. Nimpenjaw ruħna li:

- Nisfruttaw il-potenzjal tal-kultura u tal-wirt kulturali, f'sinergija ma' oqsma oħrajn, biex tingħata spinta lill-attraenza tat-territorji kollha u biex nindirizzaw l-isfidi territorjali, inkluża l-ġlieda kontra t-tnaqis demografiku, speċjalment f'żoni periferiċi, rurali, remoti u mhux moqdiġin tajjeb, inklużi r-reġjuni ultraperiferiċi tal-UE.
- Navvanzaw it-turiżmu kulturali sostenibbli, b'rispett għall-wirt kulturali, il-pajsaġġi u l-prattiki komunitarji, u li nikkontribwixxu għall-iżvilupp reġjonali u lokali.
- Insaħħu l-kooperazzjoni fuq it-thejjija għall-kriżijiet u nintegraw il-kultura u l-wirt kulturali fl-ippjanar ta' thejjija għall-kriżijiet u għas-sigurtà, fil-ġestjoni tal-kriżijiet u tar-riskji, fir-rikostruzzjoni ta' wara l-kriżi, u fil-proċessi ta' rkupru u ta' konsolidazzjoni tal-paċi.

11. Il-kultura, inkluż il-wirt kulturali, hija kruċjali fil-**bidla lejn is-sostenibbiltà ambjentali** peress li ssawwar valuri, imġiba u Prattiki li jirfdu l-iżvilupp ambjentalment responsabbli. Nimpenjaw ruħna li:

- Nenfazizzaw l-importanza tal-kultura fir-rispons politiku għall-isfidi ekoloġiċi, billi nipromwovu s-salvagwardja tal-arkitettura, tad-disinn, tal-wirt u ġestjoni tal-pajsaġġi, li jfittex li jilhaq il-kwalità, l-innovazzjoni, l-inklużjoni u l-eċċellenza, kif ukoll billi nhegġu l-adozzjoni ta' għodod Prattiki ta' ekoloġizzazzjoni u nippermettu lill-aġenti kulturali u tal-wirt imexxu u jibdlu n-narrattivi f'kokreazzjoni mal-komunitajiet.

12. L-insewiment tal-ambizzjonijiet ta' din id-dikjarazzjoni u l-ingranagġ sħiħ tal-impatti trasversali tal-kultura ifisser il-promozzjoni tal-kultura fil-politiki interni u esterni tal-UE, l-investiment fis-setturi u fl-industriji kulturali u kreattivi, u l-monitoraġġ tal-progress. Nimpenjaw ruħna li:

- Nappoġġaw **finanzjament kontinwu u ddedikat** għas-setturi u għall-industriji kulturali u kreattivi, u nipromwovu modi innovattivi u alternattivi ta' finanzjament fil-livelli kollha ta' governanza.
- **Nintegraw** il-kultura **fl-istrateġiji, fil-politiki** u fl-azzjonijiet **rilevanti** u fl-għodod ta' finanzjament korrispondenti.
- Inzommu **djalogu** mill-qrib **mal-partijiet ikkonċernati rilevanti**.

- Nipromwovu din id-dikjarazzjoni fir-**relazzjonijiet tal-UE ma' organizzazzjonijiet internazzjonali u ma' pajjiżi shab** – fi hdan ir-rwoli u s-setghat rispettivi tal-firmatarji – u nankraw is-shubijiet tagħna mal-valuri ta' reċiproċità u ta' involviment fit-tul.
- Navvanzaw inizjattivi mmirati lejn it-titjib tad-disponibbiltà ta' data soda u komparabbli dwar il-kultura biex jiġi appoġġat l-iżvilupp ta' politiki kulturali bbażati fuq l-evidenza.
- Nirrieżaminaw il-progress fl-oqsma koperti f'din id-dikjarazzjoni.

***